

DIPLOMSKI RAD: NASELJE ZA ROME

Student: Milena Delević
Mentor: doc. mr Jelena Živković

Rad se, u prvom delu, bavi istraživanjem **prostorno relevantnih obrazaca romske kulture i tradicije radi formiranja modela naselja za Rome**, a u drugom delu se ostvaruje **primena stečenih iskustava na uređivanje, građenje i planiranje konkretnog stambenog naselja u Beogradu, prilagođenog potrebama Roma**.

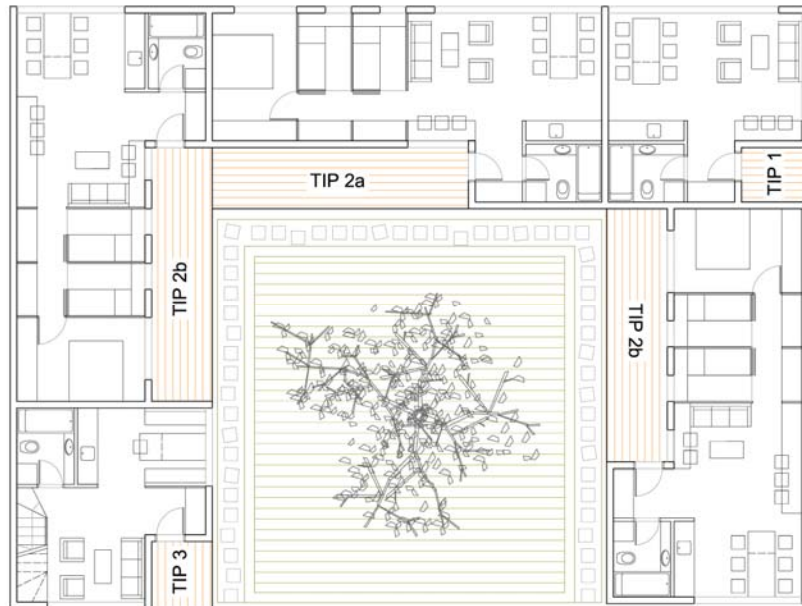
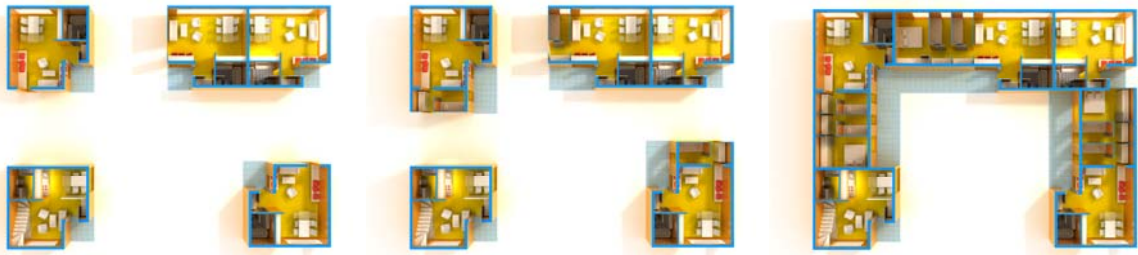
Prihvatanje ideje **integracija bez asimilacije**, bio je prvi korak pristupu problemu. Uspešna realizacija programa integracije pretpostavlja **upoznavanje sa kulturom, običajima, navikama, ali i svim onim skrivenim potencijalima** koji bi se mogli iskoristiti u prostornom oblikovanju naselja i čitave urbane strukture.

Pored teorijskih istraživanja koja su poslužila kao informacija koja se ne uočava pri svakodnevnom susretu sa Romima i koja su uticala na to da se u naselju unapred predvide obdanište sa predškolskim ustanovom, obrazovni centar i **kulturni centar**, praktična istraživanja, tj. niz opservacija konkretnih romskih naselja izvršenih u pojedinim vremenskim periodima, odnosila su se na utvrđivanje specifičnosti u organizaciji i svakodnevnoj upotrebi prostora naselja i kuće, shodno navikama i potrebama, koje nameće njihov način života.

Iz zaključaka istraživačkog dela rada proistekao je i koncept osnovne modelske jedinice – **"urb"**, koji nastaje slaganjem kuća oko kvadratnog dvorišta. Funkcionalna podela kuće na **osnovnu prostoriju** – koja sadrži mali trem, ulazni pretprostor, sanitarnu prostoriju, kuhinju, trpezariju i dnevni boravak – i **sobe**, omogućava **etapnu gradnju**, tako da porodica u prvoj fazi, a to je izgradnja osnovne prostorije, već ima potrebne stambene uslove propisne minimalne udobnosti, dok se dodavanjem soba ostvaruje veći psihofizički komfor. U zavisnosti od broja članova Romskih porodica, kuće u "urbu" su koncipirane tako da, pri formiranju naselja, blok odgovara prosečnom mikro uzorku romske zajednice.

Rast stambenih jedinica inicira i rast naselja, gde javni objekti takođe podležu etapnoj gradnji. Oko svakog javnog objekta formiran je javni prostor, namerno poddimenzionisan, da bi se preko pjaceta vršila "kopča" sa "zonom integracije" u kojoj se inicira komunikacija suseda Roma i ne-Roma. Oblik otvorenog prostora i ortogonalni koncept saobraćajne mreže omogućavaju prostornu fleksibilnost, tako da se potrebnim ukidanjem funkcije bilo kojeg javnog objekta, taj objekat nesmetano i bez dodatnih korekcija može zameniti "urbom"...

Počrtni izgled naselja

Romski kulturni centar

Konačni izgled naselja

